

RM/RTI
Catarina Nordström

Möte i användarrådet för regional statistik 11 oktober 2018

Närvarande:

Bo Wictorin, Landstinget Sörmland, ordförande
Jan Amcoff, Uppsala universitet
Anna Bjärenlöv, Region Skåne
Martin Daniels, Tillväxtverket
Henrik Gustafsson, Göteborgs stad
Jimmy Lindahl, Linköpings kommun
Magnus Nilsson, Västra Götalandsregionen
Charlotte Pålsson Lundberg, Norrköpings kommun
Fredrik Åkerlind, Näringsdepartementet

Från SCB:

Marie Haldorson, RM/LEDN
Birgitta Edberg, RM/RTI
Dan Frankkila, NR/PRR
Esbjörn Pettersson, RM/SBT
Therese Hedlund, ES/LS
Katja Olofsson, BV/PI (punkt 5)
Catarina Nordström, RM/RTI, sekreterare

Extern föredragare:

Styrbjörn Holmberg, Region Östergötland (punkt 5)

Frånvarande:

Marcus Jernström, Tillväxtanalys
Mark Mostert, Boverket
Eiwor Höglund Dávila, BV/LEDN

1 Mötet öppnas

Bo Wictorin hälsade alla välkomna och förklarade mötet öppnat.

2 Godkännande av dagordning

Inga synpunkter framfördes på föregående mötesanteckningar som lades till handlingarna.

3 Mötesanteckningar från föregående möte

Inga synpunkter framfördes på föregående mötesanteckningar som lades till handlingarna.

4 SCB-frågor

Marie Haldorson, SCB, informerade om aktuella frågor på SCB.

Marie inledde med att berätta att hon byter tjänst och börjar som avdelningschef för ledningsstaben den 15 oktober. Kaisa Ben Daher kommer att vikariera som avdelningschef på RM tills ny chef är på plats.

Första halvåret 2018

Det har snart gått 1,5 år sedan beslutet om omlokaliseringen togs. Omlokaliseringen är i stort sett klar, förutom IT-verksamhet som ska vara överflyttad senast 31 december 2019. Parallellt med omlokaliseringen gjordes förändringar i insamlingsorganisationen och ett antal intervjuare sades upp. SCB har lagt ut mer av intervjuarverksamheten externt.

Det har tagits fram riktlinjer för vad som är officiell statistik, så att begreppet tillämpas på ett enhetligt sätt inom alla SAM. All anslagsfinansierad statistik som SCB ansvarar för, inklusive europeisk statistik, är officiell statistik. Om det förekommer undantag, så ska det dokumenteras.

En rapport om kvaliteten i den officiella statistiken har tagits fram och lämnades till regeringen den 31 mars. Rapporten finns att läsa [här](#). Det är första gången en samlad bedömning av kvaliteten i den officiella statistiken har gjorts.

Under våren pågick ett intensivt arbete på SCB inför tillämpningen av GDPR den 25 maj.

Aktuella frågor hösten 2018

Det pågår förberedelser inför en ny datainsamlingsavdelning. Anna Elvkull, som senast arbetade som administrativ chef på Energimarknadsinspektionen, är tillsatt som avdelningschef för den nya avdelningen fr.o.m. den 1 januari 2019.

Bortfallsfrågor är fortsatt i fokus. Det pågår ett arbete med kombinerad insamling och nya datakällor. Det största problemet är att respondenter inte svarar i telefon eller att de har spärrat SCB:s telefonnummer.

SCB:s generaldirektör Joakim Stymne har under hösten träffat generaldirektörer på andra statistikansvariga myndigheter för en inledande dialog om hur systemet för den officiella statistiken ska stärkas. SCB har en samordningsroll i detta arbete.

Den 8 november anordnas konferensen Statistikforum på Garnisonen i Stockholm. Syftet med konferensen är att öka samverkan mellan statistikansvariga myndigheter och andra myndigheter, kommuner och landsting. Mer information om konferensens innehåll samt anmälan görs via SCB:s hemsida.

SCB ska påbörja ett strategiarbete med nuvarande strategi 2020 som bas.

Utvärdering av användarråden inför ny mandatperiod

Innevarande mandatperiod för användarråden sträcker sig året ut och en utvärdering ska göras inför en ny mandatperiod. Beslut ska fattas om framtida användarråd, hur de ska bemannas m.m. efter att underlag från ledamöterna har sammanställts.

För mer information – se bifogad presentation.

5 Regionala matchningsindikatorer

Katja Olofsson, SCB, och Styrbjörn Holmberg, Region Östergötland, berättade om projektet med att framställa regionala matchningsindikatorer samt gav ett exempel på en analys.

År 2013-2014 utarbetade SCB regionala matchningsindikatorer på uppdrag av Reglab. Reglab är ett forum för lärande om regional utveckling där regioner, myndigheter, forskare m.fl. ingår.

Bakgrunden var att matchning diskuteras mer i samhället och uppmärksammas i media. Något som omtalas är bland annat yrkesgrupper där utbildad personal försvinner och att arbetsgivare har svårt att rekrytera trots att många är arbetslösa. Eftersom det saknades indikatorer för denna typ av matchning startades projektet.

I SCB:s statistikdatabas finns som ett resultat av projektet ett 20-tal indikatorer utifrån områdena efterfrågan, utbud, matchning och regionala förutsättningar. Indikatorerna kan matchas med 100 utbildningsgrupper, kön, ålder och län som regional indelning. Flertalet indikatorer kan redovisas för tidsperioden 2006-2016.

Den stora vinsten med indikatorerna är att det nu finns en samlad arbetsmarknadsstatistik för olika utbildningsgrupper där matchningen är kärnan. Den matchade förvärvsgraden visar helt matchande anställda d.v.s. andelen utbildade som arbetar i yrken som stämmer överens med utbildningen.

Syftet med de regionala matchningsindikatorerna är att spegla efterfrågan på utbildningar snarare än på individer. Många har idag en utbildning inom ett yrke där de inte arbetar. En hög förvärvsgrad är inte detsamma som en hög

matchning. Matchningen kan användas för att komma åt problem på arbetsmarknaden.

För mer information – se bifogad presentation.

Under 2017-2018 fortsatte Reglab att arbeta med matchningsindikatorerna tillsammans med SCB, genom att starta ett analysprojekt kring indikatorerna. Projektgruppen bestod av Katja Olofsson, SCB, Styrbjörn Holmberg, Region Östergötland, Anders Axelsson, Region Skåne, Jan Persson, Tillväxtverket samt Joakim Boström och Jakob Lindahl, Västra Götalandsregionen. Arbetet resulterade i en analysrapport som publicerades i juni 2018.

En artikel i rapporten om de regionala matchningsindikatorerna beskriver skillnader i de olika länens lärartäthet. Hur mäter man lärartäthet? Lärartäthet kan mätas på flera sätt, men skillnaderna mellan länen är likartade oavsett vilken definition som används.

Läraryrket tror att lärare flyr yrket medan en analys i rapporten visar att lärare byter arbetsgivare, men inte bransch. Matchningsgraderna visar ingen större flykt från yrket.

Regionerna har numera tillgång till matchningsindikatorerna i sina Regiondatabaser vilket ger möjlighet till kraftfulla analyser inom ämnet. Det är viktigt att ha en klar frågeställning för att kunna genomföra analyser med indikatorerna och de fungerar bäst i kombination med andra källor.

Analysprojektet är avslutat och det finns framtida planer på att försöka bryta ner indikatorerna på lägre regional nivå än län eftersom det kan vara stora skillnader inom länen som är intressanta att belysa.

Tillväxtverket ansvarar för förvaltning och utveckling av de regionala matchningsindikatorerna.

Rapporten om analysprojektet finns att läsa [här](#).

6 Öppna data på regional och lokal nivå

Marie Haldorson, SCB, informerade om öppna data på regional och lokal nivå och därefter genomfördes en workshop.

Under våren 2018 genomfördes en första etapp i en utredning för att beskriva nuläget för delar av SCB:s avgiftsfinansierade verksamhet. Ett förslag på målbild för ett ökat utbud av SCB:s öppna data framställdes och en definition för öppna data, som är snarlik FN:s definition, togs fram.

En viktig bakgrund till utredningen är att SCB ska svara mot behoven att redovisa statistik lokalt, regionalt och nationellt. Idag saknas den lokala dimensionen.

Några förslag på kort sikt är att förbättra tabeller i SCB:s statistikdatabas, framställa mer statistik på tätortsnivå samt tillgängliggöra mer öppna geodata.

Mötesdeltagarna delades upp i tre grupper och diskuterade varsitt förslag.

Utbudet i SSD

SCB har ambitionen att förbättra statistik på läns- och kommunnivå. Vad saknas i SSD?

Några av önskemålen som framkom under diskussionen är kombinerade tabeller med statistik som spänner över flera ämnesområden, exempelvis flyttstatistik kombinerat med inkomster, utökad RAMS-statistik och RAKS-statistik.

Det finns en önskan om att få en större bild av ett område där redovisning sker utifrån geografi och inte ämne.

Om nya tabeller publiceras måste de vara genomtänkta. Det är viktigt att fånga upp användningen. Det är onödigt att samma statistik läggs ut på flera ställen, viss statistik finns exempelvis både i Kolada och SSD.

All statistik från SAM borde finnas tillgänglig i en och samma statistikdatabas.

Det finns utmaningar i ny teknik. Idag finns API mot SSD, men det är svårt att använda för en som inte kan. En instruktionsfilm vore önskvärt.

Tätortsstatistik

SCB vill utveckla utbudet av tätortsstatistik. Vad saknas?

Idag uppdateras tätortsstatistiken vart femte år i samband med att nya tätortsgränser tas fram. Statistiken redovisas även för relativt få ämnesområden.

Ett mått på pendling är önskvärt på tätortsnivå samt befolkning som sträcker sig över en längre tidsperiod. Socioekonomiska variabler såsom inkomst eller utbildning är också önskvärt för att kunna beskriva karaktären i en tätort.

Under diskussionen framkom det även att det är problematiskt att gränserna förändras över tid och att lägga ut ny statistik på en gammal tätortsavgränsning blir missvisande. En gammal tätortsavgränsning beskriver inte hur det ser ut idag och det kan vara svårt för användare att hantera denna problematik. Tätortsavgränsningen bör ha samma aktualitet som statistiken som redovisas.

Öppna geodata

SCB lämnar Geodatasamverkan som dataleverantör från 1 januari 2019 och kommer i samband med det att lägga ut mer öppna geodata för demografiska statistikområden (DeSO) och möjligen rutor. Vilken statistik är mest intressant?

Under diskussionen var det samstämmighet om vilka tabeller som anses vara mest intressanta. Befolkning, arbetsmarknad och utbildning är viktiga ämnesområden.

Det finns en önskan om att få geodata levererat i flera filformat än vad som erbjuds idag. Det är även viktigt att tabellerna har samma uppbyggnad eftersom de ofta läses in maskinellt hos mottagaren. Å, ä och ö borde exkluderas i

kolumnrubrikerna. Metadata är viktigt och det vore önskvärt att detta ligger med i ZIP-filerna som laddas ned.

Det är önskvärt att få tillgång till öppna geodata på så låg regional nivå som möjligt nu när SCB inte längre ska leverera data till Geodatasamverkan.

För mer information – se bifogad presentation.

7 Information från rådsmedlemmarna

Bo Victorin från Landstinget Sörmland berättade att arbetet att bilda region ska vara klart 2019. En ny regional utvecklingsstrategi har tagits fram av Regionförbundet Sörmland som illustrerar hur samspelet mellan en rad faktorer som exempelvis boende, hälsa och arbete hänger ihop.

Jan Amcoff från Uppsala universitet informerade om flertalet pågående projekt på hans institution där data från bland annat SCB används. Ett av projekten ska följa individers rörlighet med hjälp av mobildata och ett annat projekt undersöker vad som utmärker olika typer av stadsmiljöer.

Anna Bjärenlöv från Region Skåne berättade att regionen upplever stora problem med att inte längre ha tillgång till den gränsregionala pendlingsstatistiken. Indikatorer till Agenda 2030 ska framställas. Det finns önskemål gällande användbarheten i det regionala analys- och prognosystemet Raps och dess moduler och en aktuell handbok saknas. En aktualiseringsprocess för RUS har startat och Region Skåne kommer framöver att få ett större ansvar för bostadsfrågor i regionen i samråd med kommunerna.

Martin Daniels från Tillväxtverket informerade om att avtalet med att ta fram regionala matchningsindikatorer tillsammans med SCB är förlängt. Tillväxtverket har framställt ett flertal rapporter under året. En av rapporterna belyser vad som leder till regional tillväxt och hur detta skiljer sig åt i landet. Turismdata finns nu som öppna data, men en kontakt med Tillväxtverket behövs för att få tillgång. Turismstatistik är efterfrågat av regioner och kommuner och en undersökning om utländska resenärers resande planeras till nästa år. Tillväxtverket har tillsammans med regionerna skapat ett R-nätverk i takt med att flera regioner har börjat använda programvaran. Det är öppet för flera regioner att ansluta.

Henrik Gustafsson från Göteborgs stad berättade att befolkningen ökar oerhört snabbt i kommunen och att två trender kan urskiljas. Den ena är att utflyttningen till grannkommuner är rekordstor och den andra är att antalet invandrare ökar. En tredje flyttström som är stabil över tid är flyttningarna till och från övriga Sverige. Denna flyttström är emellertid intressant att följa noga framöver då en inrikes omflyttning av de senaste årens kommunmottagna väntas. Göteborgs stad står inför ett stort bostadsproblem där flertalet bostadsbygganden har påbörjats utan att det i dagsläget har planerats för barnomsorg etc. i områdena. Slutligen så ställer den nya sekretessmetodik i Regiondatabaserna till det för kommunen.

Jimmy Lindahl från Linköpings kommun berättade att det har varit mycket arbete med valstatistik under hösten. Just nu genomförs en stor resvaneundersökning i kommunen där en första påminnelse precis har skickats ut. En workshop med användarna av Regiondatabaserna ska hållas nästa vecka där bland annat sekretessfrågan ska diskuteras. SCB är sammankallande till workshopen. Linköpings kommun planerar att införa en ny digitaliseringslösning där statistik ska integreras med tabeller och kartor. En hushållsprognos har tagits fram under hösten.

Magnus Nilsson från Västra Götalandsregionen berättade om en studie som har genomförts i regionen om pendling med cykel. Resultatet från studien kommer att användas för framtida planering av insatser och infrastruktur i kommunerna. En första fas var att undersöka pendling med cykel och en planerad fast två ska titta på kollektivtrafiken. Efter sommaren påbörjade regionen ett arbete tillsammans med kommunerna för att hitta en gemensam plattform för öppna data. Öppna data ska vara tillgängligt för alla, stora som små kommuner.

Charlotte Pålsson Lundberg från Norrköpings kommun berättade att befolkningen i kommunen tidigare ökade på grund av invandring, men att den nu tappar invånare. Därför är det av stor vikt att studera flyttströmmar. En utredning om trångboddhet har gjorts och finns publicerad på kommunens hemsida. Idag finns en kommersiell programvara i Sverige för att göra egna befolkningsprognoser som används av många kommuner, bland annat Norrköping. Programvaran kommer troligen att försvinna. Föreningen för kommunal statistik och planering (KSP) har ställt frågan till SCB om det finns möjlighet att utveckla en tjänst där kommuner kan få tillgång till applikationen som SCB har för prognosberäkningar. Centrum för kommunstrategiska studier tog fram en rapport strax innan sommaren om Norrköpings arbetsmarknad i förändring.

Fredrik Åkerlind från Näringsdepartementet informerade om att det för tillfället är en lite speciell arbetssituation på Näringsdepartementet i väntan på att en ny regering ska bildas.

Birgitta Edberg från RM/RTI, SCB informerade om att SCB har fått i uppdrag av regeringen att ta fram en rikstäckande områdesindelning för uppföljning av socioekonomisk segregation. Uppdraget genomförs i samarbete med Delegationen mot segregation (Delmos) och ska vara färdigt i slutet av 2019. Områdena ska vara ett aggregat av DeSO och Delmos ansvarar för att ta fram indikatorerna. Vetenskapsrådet finansierar en portal för forskare med metadataverktyget RUT och det finns planer att Geografidatabasen ska ingå. RKA ska, i samråd med SCB, leda arbetet med att ta fram den regionala dimensionen av Agenda 2030. SCB är ansvarig för den nationella uppföljningen.

Dan Frankkila, NR/PRR, SCB informerade om att BRP publiceras den 14 december med definitiva uppgifter avseende 2016 och preliminära uppgifter avseende 2017. Publicering sker på län- och kommunnivå.

Esbjörn Pettersson från RM/SBT, SCB berättade att detaljhandelsgeografi med handelsområden avseende 2015 ska publiceras den 16 november och att det kommer att bjudas in till ett frukostseminarium i samband med det. En rapport om Markanvändningen i Sverige 2015 ska publiceras den 20 december. Hösten 2019 ska tätortsgränser framställas med aktualitet 2018. Grönområden planerar att uppdateras med referensår 2015.

Therese Hedlund, ES/LS, SCB informerade om projektet Nordic mobility som startade 2016. Projektet är ett samarbete mellan SCB och övriga nordiska länders statistikbyråer för att se över datautbytet av gränsregional statistik. För ungefär ett år sedan uppstod problem med statistikanvändningen som grundar sig i skillnader i de olika ländernas lagstiftning och hantering av data. Konsekvensen av detta är att Sverige i dagsläget inte kan ta del av den gränsregionala statistiken. Frågan är viktig och även om den ännu inte är löst så har SCB en förhoppning om att den ska kunna lösas.

Eiwor Höglund Dávila BV/LEDN, SCB var inte närvarande på mötet, men lämnade följande information: Länsstyrelserna skannar röstlängder som de därefter levererar till SCB. När arbetet är klart kommer SCB att kunna publicera statistik över valdeltagande på kommunnivå. Publicering kommer att ske strax innan sommaren 2019, datum är ej bestämt ännu.

8 Övriga frågor

Inga övriga frågor.

9 Nästa möte

Mötet avslutades med att Bo Victorin tackade alla närvarande för ett bra möte. Preliminärt datum för nästa möte blir torsdagen den 11 april 2019. Förslag uppkom om att platsen för framtida möten möjligen kan rotera mellan olika orter.